

VLAAMSE OVERHEID

Omgeving

[C – 2021/34205]

**13 OKTOBER 2021. — Ministerieel besluit
tot vaststelling van het gebied 'Oude Durme' in de landschapsatlas****Rechtsgronden**

Dit besluit is gebaseerd op:

- het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 4.1.1, 1°.
- het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014, artikel 4.1.6.

Procedurestappen en vormvereisten

Dit besluit kwam tot stand volgens de procedurestappen en vormvereisten, beschreven in:

- het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 4.1.3;
- het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014, artikel 4.1.6;
- het ministerieel besluit van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de landschapsatlas.

De volgende procedurestappen en vormvereisten zijn vervuld:

- de erfgoedwaarden van de onroerende goederen die worden opgenomen in de vastgestelde landschapsatlas zijn onderzocht.
- de resultaten van het onderzoek voor opname van de onroerende goederen in de vastgestelde landschapsatlas zijn voor het vast te stellen gebied publiek raadpleegbaar gesteld in de vorm van een beschrijving op basis van de erfgoedwaarde, de erfgoedkenmerken en de erfgoedelementen.
- het agentschap Onroerend Erfgoed organiseerde een openbaar onderzoek van 20 oktober 2020 tot en met 18 december 2020.
- de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed gaf advies op 11 maart 2021.
- de behandeling van de opmerkingen en bezwaren en het advies van de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed van 11 maart 2021 is opgenomen in het beveiligd digitaal bestand genaamd '2020-V23_BehandelingAdviezenBezwaren' opgenomen als bijlage bij dit besluit.

Motivering

De onroerende goederen die worden opgenomen in de vastgestelde landschapsatlas hebben erfgoedwaarde en zijn voldoende goed bewaard.

Die onroerende goederen maken integraal deel uit van het gebied 'Oude Durme' waarvan de erfgoedwaarden als volgt gemotiveerd kunnen worden:

- de historische waarde: het landschappelijk geheel 'Oude Durme' heeft historische waarde omdat het traditionele cultuurlandschap er vrij goed en herkenbaar bewaard gebleven is. Als zodanig weerspiegelt het de economische ontwikkelingen die de geschiedenis van de ruimere streek langs de Durme kenmerkten. De dijken langs de Oude Durme zijn sinds de jaren 1930 vrijwel ongewijzigd gebleven, terwijl ze overal elders in de Durmevallei op Sigmahoogte gebracht zijn. In het gebied komen nog zeldzame relictten van traditionele weidebevoeiing voor, zoals oude binnendijken, treksloten, zijsloten en wielen/kolken. Langs bepaalde secties van de dijken staan nog notenbomen, wat men elders in de Durmevallei niet meer ziet. De meersen in het gebied worden nog steeds als hooiland beheerd. De meersen langs de Durme stonden vroeger bekend om hun rijke hooioogsten, die te danken waren aan de traditionele weidebevoeiing. Begin november werden gaten in de dijken gestoken zodat het slibrijke Durmewater bij vloed de meersen kon overstromen. Eind maart werden de gaten weer gedicht. Aangezien de gaten telkens op dezelfde plaats gestoken werden, ontstonden er op deze plekken kolken of wielen.
- de wetenschappelijke waarde: de relictten van de traditionele weidebevoeiing hebben niet alleen historische maar ook wetenschappelijke waarde. In Vlaanderen is nog maar weinig onderzoek naar traditionele weidebevoeiing verricht. Onze historische kennis hieromtrent vertoont grote lacunes. Onderzoek van de relictten op het terrein kan nieuwe inzichten opleveren. Daarom is het belangrijk deze relictten voor toekomstige onderzoekers te behouden. Relictten van weidebevoeiing langs getijdenrivieren zijn in West-Europa zeldzaam.
- de esthetische waarde: de Durmemeeersen stonden vroeger niet alleen bekend om hun hoge hooiopbrengst maar ook om hun esthetische kwaliteiten. In de periode 1870-1940 was de Durmevallei een inspiratiebron voor landschapsschilders zoals Edmond Verstraeten (1870- 1956), Ghisleen Verdickt (1883-1926) en Achiel Van Sassenbrouck (1886-1976). Het landschap in de Durmevallei was relatief open en gevarieerd. Naast hooilanden lagen er ook met houtkanten omzoomde akkers (vooral op de hoger gelegen percelen), populierenaanplanten en 'wijmenvelden' (grienden). In het landschappelijk geheel 'Oude Durme' heeft men fraaie vergezichten, die elders in de Durmevallei zeldzaam geworden zijn. De hoogspanningsleidingen ten oosten en ten westen van de Oude Durme zijn weliswaar een storend element maar de zichtlijnen van noord naar zuid en omgekeerd worden er niet door ontsierd. De volkstuintjes van het Cleyen Broeck en het Henegaertsbroeck dragen bij tot het kleinschalige en gevarieerde karakter van het cultuurlandschap. De esthetische waarde van het gebied ligt overigens niet alleen in het visuele aspect maar ook in de akoestische beleving. Natuurlijke geluiden, afkomstig van zowel fauna als flora, zijn in dit landelijke gebied dominant.
- de technische waarde: de nog bewaarde relictten van weidebevoeiing (oude binnendijken, trek- en zijsloten, kolken/wielen, sluzen) getuigen van een specifieke bevoeiingstechniek en zijn aldus illustratief voor de toepassing van traditionele methoden van waterhuishouding.
- de ruimtelijk-structurende waarde: de Oude Durme met haar dijken en dijkbeplantingen, het historische kavelpatroon, het netwerk van trek- en zijsloten en de veldwegen geven vorm en structuur aan het traditionele landschap. Deze landschapselementen hebben bijgevolg ruimtelijk-structurende waarde.
- de sociale waarde: de twee zones met volkstuintjes, die vermoedelijk teruggaan tot de periode van de Tweede Wereldoorlog, dragen niet alleen bij tot het kleinschalige en gevarieerde karakter van het cultuurlandschap, maar hebben ook sociale erfgoedwaarde als een 'in de hedendaagse gemeenschap nog actief, overgeleverd sociaal gebruik'.

Juridisch kader

Dit besluit sluit aan bij de volgende regelgeving:

- het ministerieel besluit van 17 juli 2015 tot vaststelling van de inventarismethodologie voor de landschapsatlas.

DE VLAAMSE MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING,
WONEN EN ONROEREND ERFGOED BESLUIT:

Artikel 1. De onroerende goederen opgenomen in het beveiligd digitaal bestand onder de naam '2020-V23_artikel1' worden opgenomen in de vastgestelde landschapsatlas, vermeld in artikel 4.1.1, 1°, van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.

Art. 2. De vastgestelde landschapsatlas is in de vorm van een gegeorefereerde GIS-laag beschikbaar op de website van het agentschap Onroerend Erfgoed.

Brussel, 13 oktober 2021.

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed,
M. DIEPENDAELE